

Kynningarfundur

27. október 2022

**Breytingar á réttindakerfi
Aldursdeildar**

Kynningarfundur

27. október 2022

Beint streymi hefst kl: 17:00

**Spurningar fyrir fundinn má senda á
lifbank@lifbank.is**

Dagskrá

1. Fundarsetning og aðdragandi breytinga,
Ari Skúlason, formaður stjórnar
2. Hækkandi lífaldur og nýr reiknigrunnur FÍT,
Bjarni Guðmundsson, tryggingastærðfræðingur
3. Samantekt á breytingum,
Tryggvi Tryggvason, framkvæmdastjóri
4. Spurningar og svör

1. Fundarsetning og aðdragandi breytinga

Ari Skúlason

Formaður stjórnar

Breytingar hafa legið í loftinu

- Líkt og fram kom á síðasta ársfundi í ársreikningi sjóðsins hefur legið fyrir að breyta þurfi réttindakerfi lífeyrissjóða til að vega á móti breyttum lífslíkum.
  - Breytingar voru boðaðar á næsta ársfundi Lífbank innan þess 2 ára frest sem gefinn var.
- Jafnframt ljóst að huga þyrfti að breytingu réttindaávinnslu sem er miðuð við úrehtar forsendur fyrir 2007 og jafna framtíðarhalla
  - Rækilega kynnt á síðasta ársfundi í tengslum við tillögur um hækkun iðgjalds.
  - Stjórn taldi rétt að freista þess að hækka fyrst iðgjald úr 10% í 12% til að tryggja að lágmarkstryggingarvernd sé áfram uppfyllt.
  - Tillaga þar um samþykkt á ársfundi 2022 en stefnir í höfnun af aðildarfyrirtækjum.
- Nú stendur til að bregðast við hvorutveggja í senn.

Tímasetning aðgerða

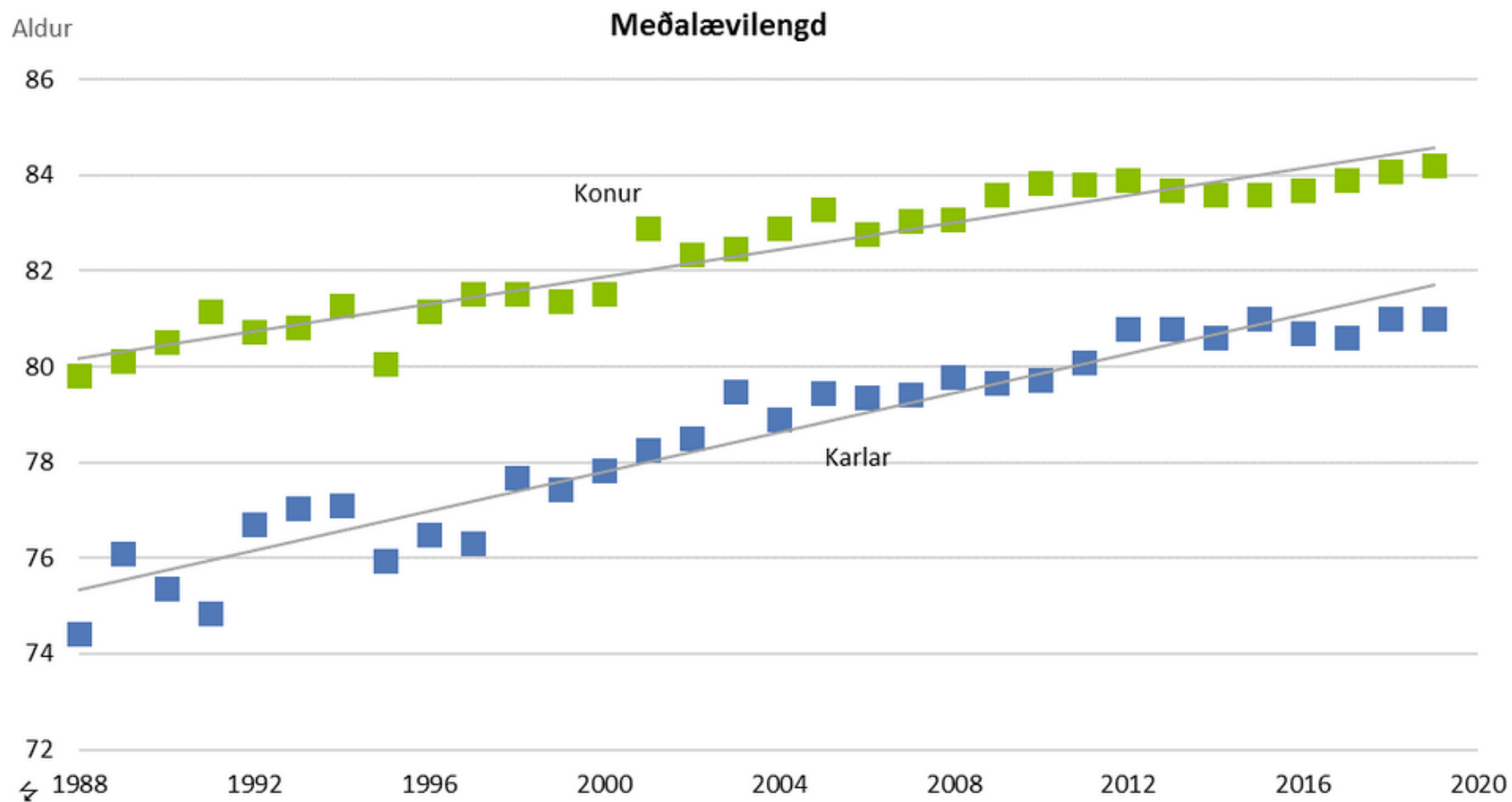
- Nýlega sendi Fjármáleftirlitið lífeyrissjóðum bréf og krefst aðgerða strax
  - Réttindaöflun til framtíðar skuli miðast við nýjar forsendur um lífslíkur
  - Jafnvægi þurfi að vera milli verðmætis framtíðariðgjalda og veittra lífeyrisréttinda
- Hvorutveggja leiði af lögum að mati fjármálaeftirlitsins og því sé stjórn rétt og skylt að breyta ávinnslutöflum án aðkomu ársfundar og aðildarfyrirtækja.
- Eftir breytingar verða réttindatöflur Aldursdeildar áfram hagstæðar í samanburði við aðra sjóði vegna lægri örorkubyrði.

2. Hækkandi lífaldur og nýr reiknigrunnur FÍT

**viðbrögð hjá Aldursdeild Lífeyrissjóðs
bankamanna**

Bjarni Guðmundsson
Tryggingastærðfræðingur

Lífaldur - breytingar

Lífaldur

- Frá 1988 hefur reiknaður lífaldur við fæðingu að meðaltali lengst um 2,25 mánuði á ári fyrir karla og 1,5 mánuði fyrir konur
- Aldursbundin dánartíðni hefur greinilega verið að breytast
- Breytingar virðast nokkuð reglulegar
- Að gera ráð fyrir óbreyttri aldursbundinni dánartíðni til framtíðar virðist ekki skynsamlegt

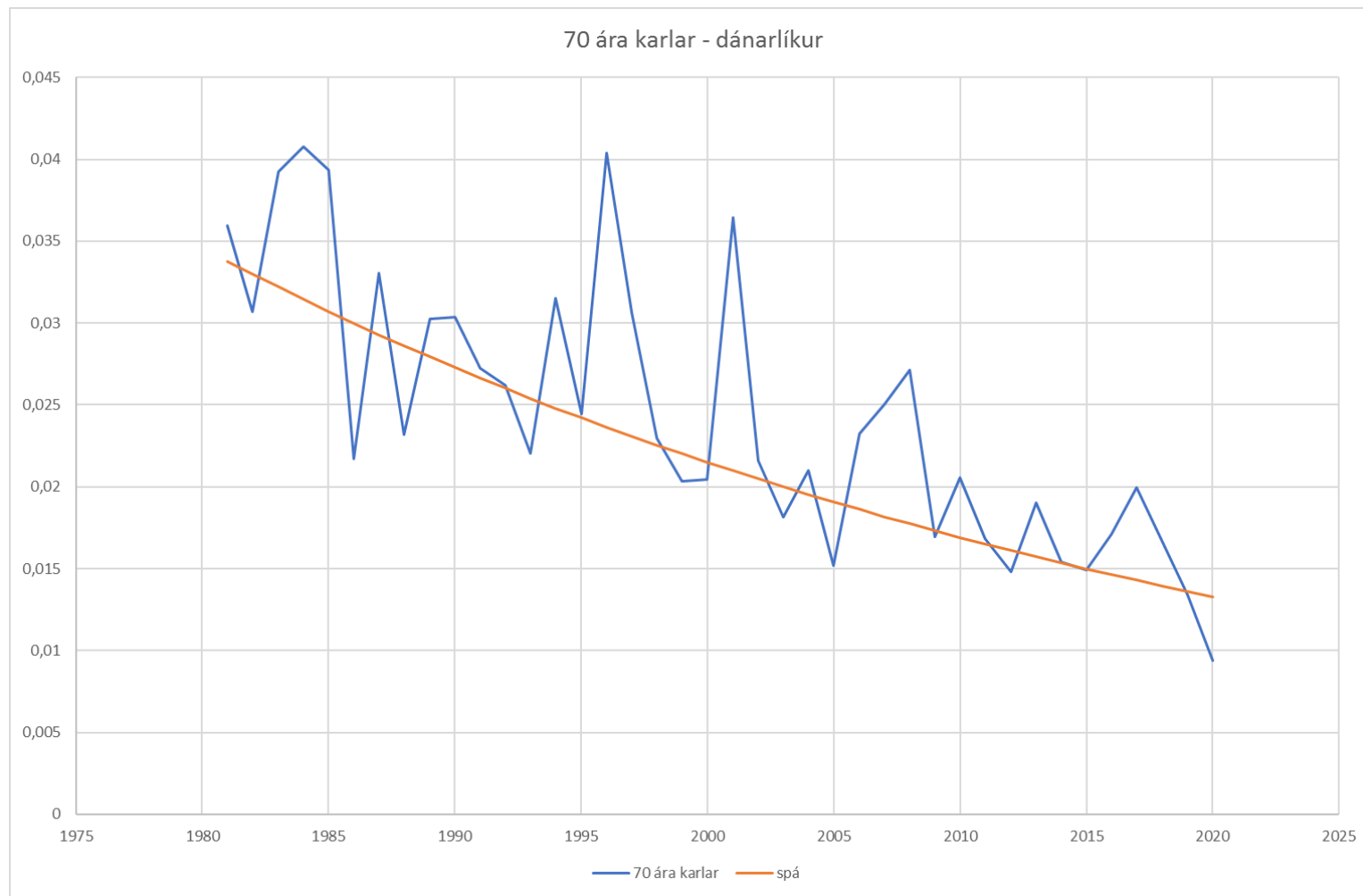
Lífaldur

- Í flestum (öllum?) nágrannalöndum er tryggingafræðilegt mat lífeyrisskuldbindinga unnið með hliðsjón af spám um áframhaldandi lengingu meðalævi
- OECD gaf á árinu 2016 út ritið OECD Core Principles of Pension Regulation – þar er talið til grunnreglna fyrirmyndar eftirlitskerfa með lífeyrissjóðum að notast sé við spá um áframhaldandi lækkun dánartíðni

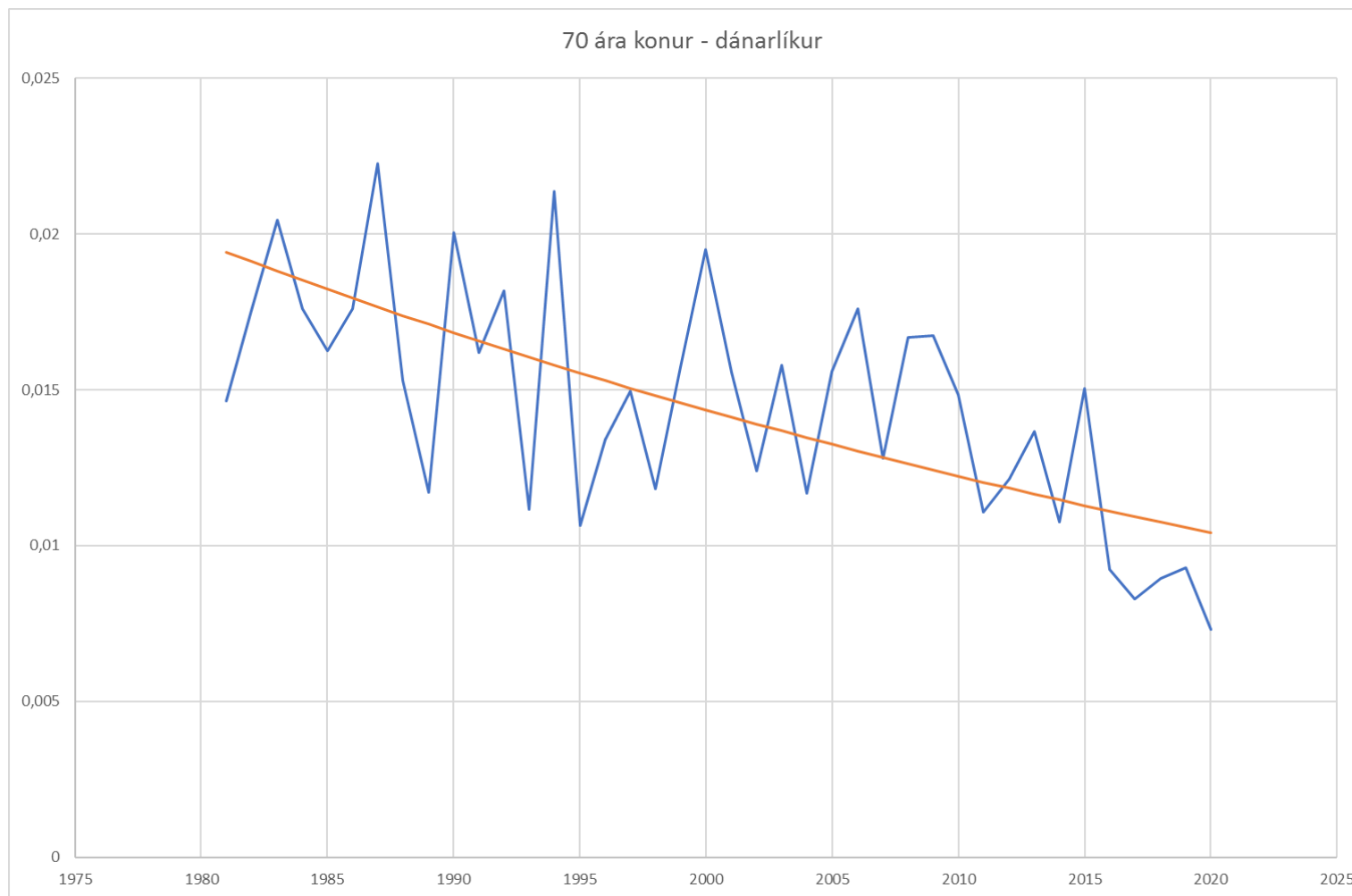
Nýjar lífaldurstöflur

- Gera má spá til framtíðar um þróun dánartíðni með ýmsum aðferðum
  - Til dæmis má reyna að sjá fyrir hvaða sjúkdóma muni verða unnt að lækna
  - Skoða breytingar á dánartíðni á hverju aldursári og gera ráð fyrir að eitthvað svipað muni gerast næstu ár
- Félag íslenskra tryggingafræðinga (FÍT) hefur sett fram tvær slíkar spár, 2015 og 2020
- Báðar eru þær unnar með framreikningi á aldursbundnum breytingum

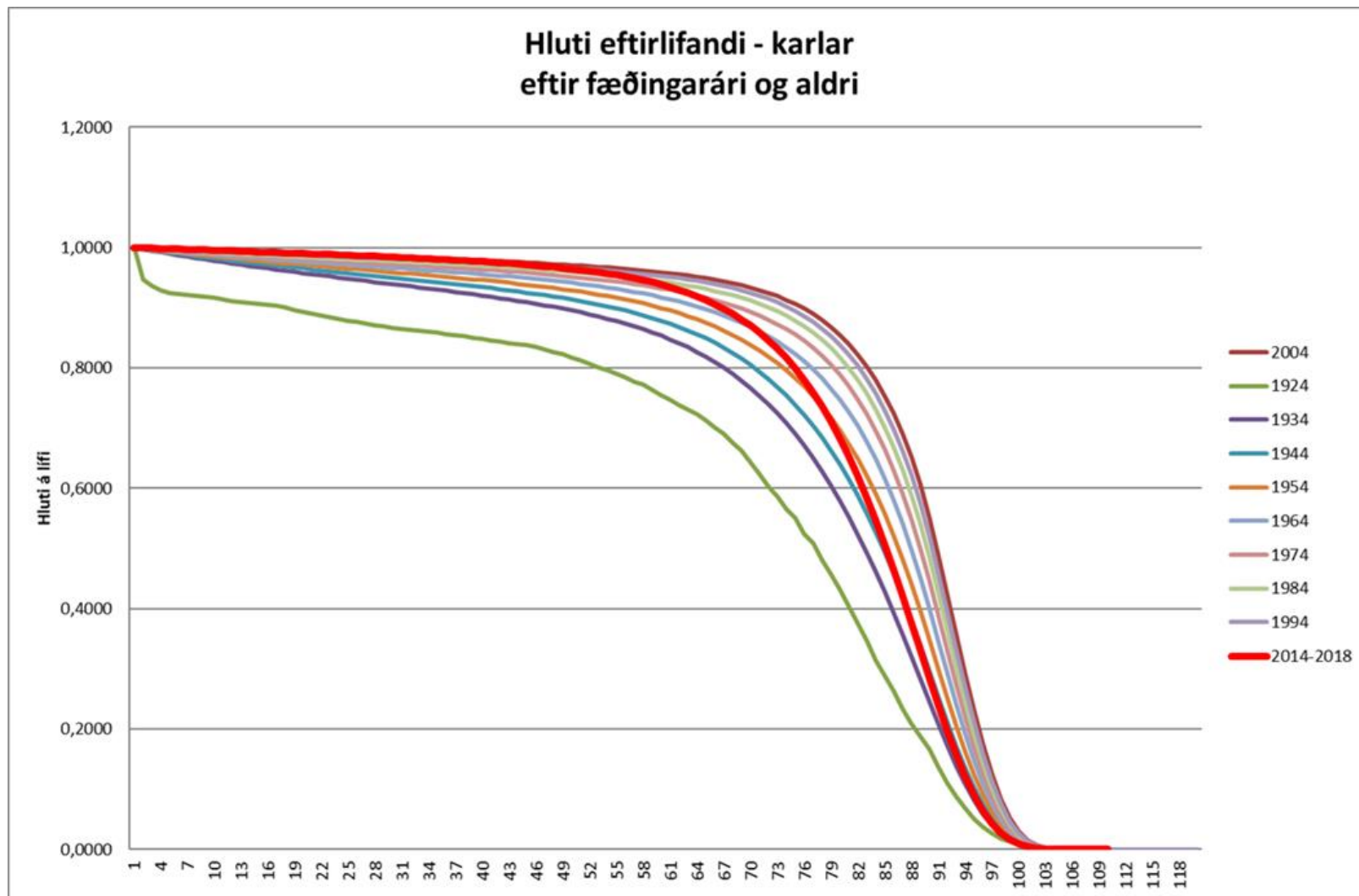
Nýjar lífaldurstöflur

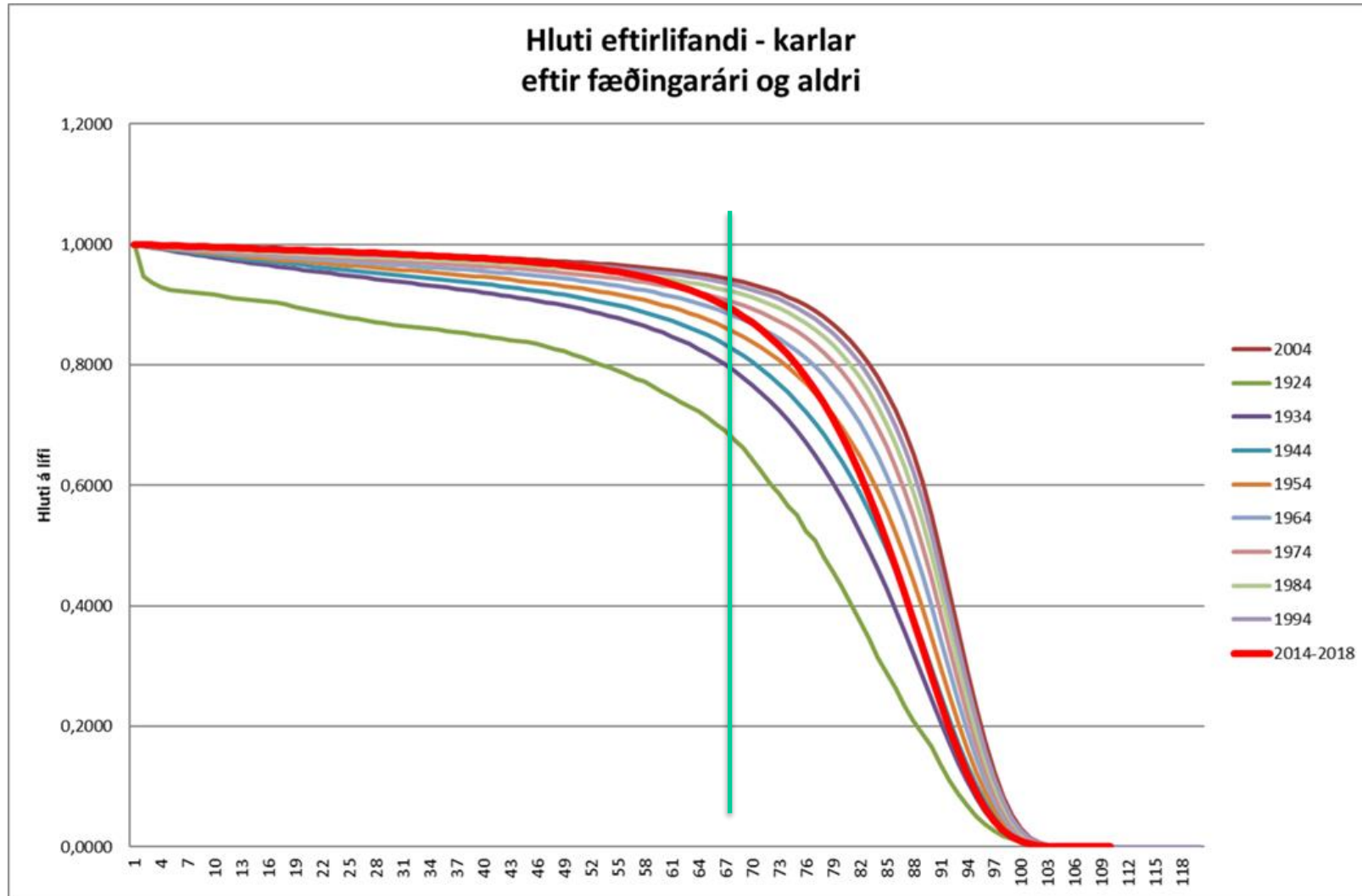
Nýjar lífaldurstöflur

Nýjar lífaldurstöflur

Nýjar lífaldurstöflur

Upptaka nýrra forsendna og áhrif

- Fjármálaráðuneyti auglýsti í lok árs 2021 að spá um lengingu lífaldurs skyldi vera hluti af staðalforsendum við mat á skuldbindingum lífeyrissjóða
- Fjármálaráðuneyti veitti þó lífeyrissjóðum frest til að taka spána í notkun við mat á tryggingafræðilegri stöðu
- Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands hefur hins vegar lýst þeirri skoðun að miða skuli réttindaöflun til framtíðar við þessar nýju forsendur
- Jafnvægi þurfi að ná milli verðmætis iðgjalda og verðmætis þeirra réttinda sem lífeyrissjóðir veiti

Upptaka nýrra forsendna og áhrif

- Eins og glögggt má sjá á myndinni að framan mun lækkun dánartíðni í samræmi við það sem í spánni felst hafa í för með sér auknar ellilífeyrisgreiðslur miðað við það sem gert hefur verið ráð fyrir ef engu er breytt
- Auknar greiðslur þýða augljóslega hærra mat skuldbindinga
- Það sem getur jafnað út slík áhrif á tryggingafræðilega stöðu er :
  - Iðgjöld verði hækkuð
  - Ávöxtun verði umfram væntingar
  - **Réttindaöflun verði lækkuð**
  - Töku lífeyris seinkað

Aldursdeild

Tryggingafræðileg staða í lok árs 2021 með spá um lækkandi dánartíðni en án breytinga á ávinnslu

	Eignir	Iðgjöld	Samtals
Bókfærð eign	61.370,0		61.370,0
Endurmat	-656,4		-656,4
Núvirði iðgjalda		27.185,0	27.185,0
Samtals eignir	60.713,5	27.185,0	87.898,5

	Áunnið	Framtíð	Samtals
Ellilífeyrir	56.221,3	27.870,4	84.091,7
Örorkulífeyrir	4.206,7	2.403,0	6.609,7
Makalífeyrir	1.095,3	527,3	1.622,6
Barnalífeyrir	20,9	100,8	121,8
Rekstrarkostnaður	1.072,9	1.012,6	2.085,5

Samtals skuldbindingar	62.617,1	31.914,1	94.531,2
Eignir umfram skuldbindingar	-1.903,6	-4.729,2	-6.632,8
Hlutfall	-3,0%	-14,8%	-7,0%

Upptaka nýrra forsendna og áhrif

- Flestir lífeyrissjóðir stefna á að halda sama viðmiðunaráldri lífeyrisréttinda (67 eða 70 árum)
- Til framtíðar verði réttindaöflun háð fæðingarári auk þess að ráðast af aldri
- Réttindaöflun fyrir greitt iðgjald verður minni þeim mun hærra sem fæðingarár er

Breyting á réttindaákvæðum aldursdeildar

- Viðmiðunaráldur lífeyrisréttinda verður áfram 67 ár
- Hver fæðingarárgangur fær eigin réttindatöflu sem mun gilda um iðgjöld greidd 2023 og síðar
- Ekki er gerð breytinga á lífeyrisréttindum sem áunnin eru fyrir 2023

Aldursdeild

Tryggingafræðileg staða í lok árs 2021 með spá um lækkandi dánartíðni og breyttum réttindatöflum

	Eignir	Iðgjöld	Samtals
Bókfærð eign	61.370,0		61.370,0
Endurmat	-656,4		-656,4
Núvirði iðgjalda		27.185,0	27.185,0
Samtals eignir	60.713,5	27.185,0	87.898,5

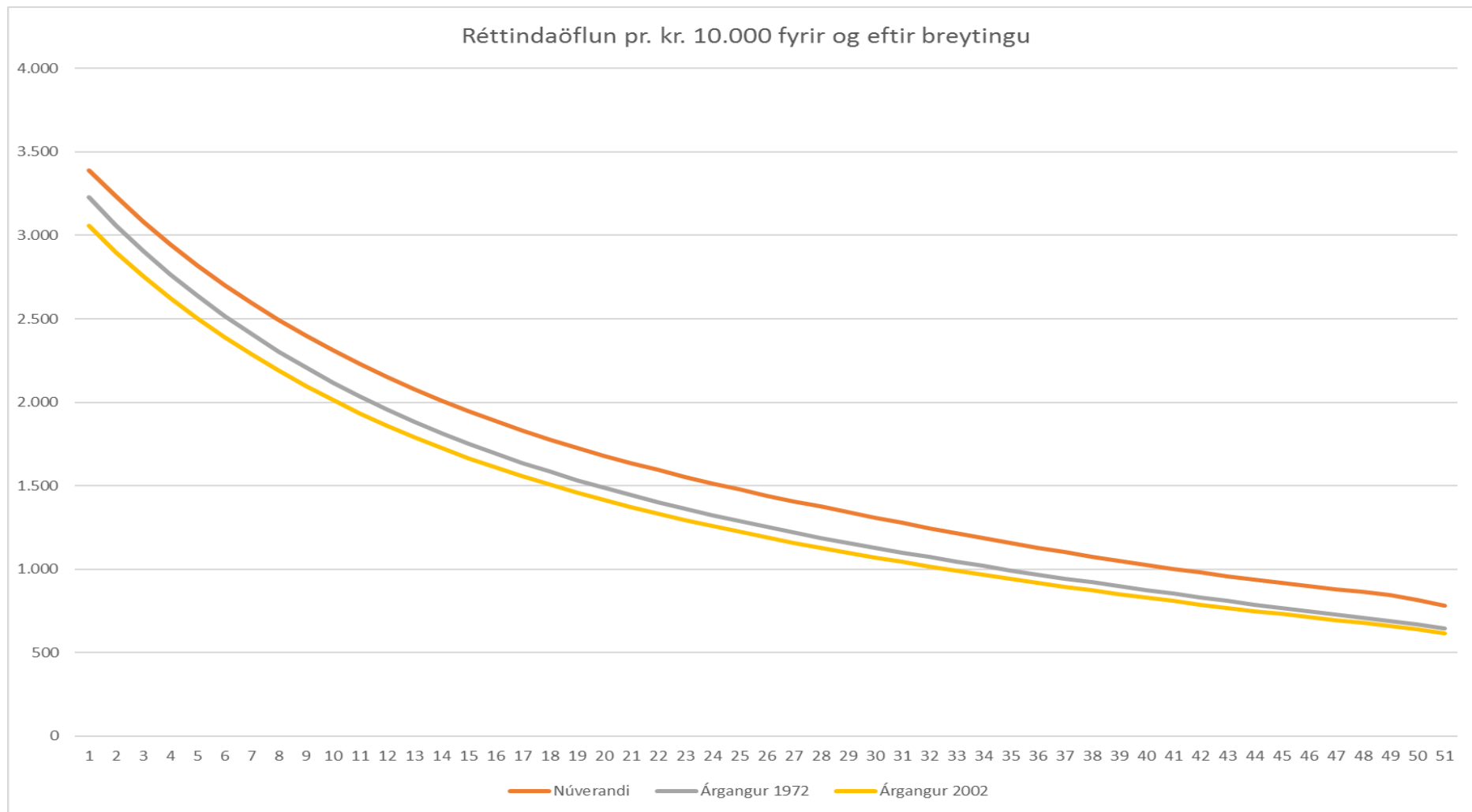
	Áunnið	Framtíð	Samtals
Ellilífeyrir	56.221,3	23.377,8	79.599,1
Örorkulífeyrir	4.206,7	2.013,3	6.220,0
Makalífeyrir	1.095,3	442,2	1.537,5
Barnalífeyrir	20,9	100,8	121,8
Rekstrarkostnaður	1.119,4	966,1	2.085,5

Samtals skuldbindingar	62.663,6	26.900,2	89.563,8
Eignir umfram skuldbindingar	-1.950,1	284,8	-1.665,3
Hlutfall	-3,1%	1,1%	-1,9%

Áhrif breytinga

- Réttindaöflun lækkar frá því sem nú er
  - Þeim mun meira sem fæðingarár er hærra
- Sjóðfélagar geta hækkað lífeyrisgreiðslur með því að fresta töku lífeyris kjósi þeir það og ef starfsorka leyfir

Áhrif breytinga, dæmi

Áhrif breytinga

- Ljóst er að með breytingu réttindataflna nær deildin ekki að uppfylla ákvæði laga um lágmarksréttindaöflun með 10% iðgjaldi
- Mikilvægt er því að breyting sem samþykkt var á ársfundi sjóðsins 2022 um hækkun iðgjalds til samtryggingar úr 10% í 12% verði staðfest

Aldursdeild

Tryggingafræðileg staða í lok árs 2021 með spá um lækkandi dánartíðni og breyttum réttindatöflum, iðgjald 12%

	Eignir	Iðgjöld	Samtals
Bókfærð eign	61.370,0		61.370,0
Endurmat	-656,4		-656,4
Núvirði iðgjalda		32.621,9	32.621,9
Samtals eignir	60.713,5	32.621,9	93.335,5

	Áunnið	Framtíð	Samtals
Ellilífeyrir	56.221,3	28.053,4	84.274,6
Örorkulífeyrir	4.206,7	2.415,9	6.622,6
Makalífeyrir	1.095,3	530,6	1.625,9
Barnalífeyrir	20,9	100,8	121,8
Rekstrarkostnaður	1.024,6	1.060,9	2.085,5

Samtals skuldbindingar	62.568,8	32.161,6	94.730,4
Eignir umfram skuldbindingar	-1.855,3	460,3	-1.395,0
Hlutfall	-3,0%	1,4%	-1,5%

Áhrif breytinga Árgangar 1972 og 2002 sem dæmi

- Núverandi réttindatafla, réttindaöflun fram til 67 ára :
  - Fyrir 100.000 kr. iðgjald frá 50 til 67 fæst lífeyrisréttur **164.260**
- Ný réttindatafla
  - Fyrir 100.000 kr. iðgjald fær 1972 árgangur 138.470
  - Fyrir 100.000 kr. iðgjald fær 2002 árgangur 131.550
- Með hækkun iðgjalds í 12% :
  - Fyrir 120.000 kr. iðgjald fær 1972 árgangur 166.164 (+1%)
  - Fyrir 120.000 kr. iðgjald fær 2002 árgangur 157.860 (-4%)

3. samantekt

Tryggvi Tryggvason
Framkvæmdastjóri

Samantekt breytinga

- Breytingarnar ganga með svipuðum hætti yfir allar samtryggingardeildir lífeyrissjóða
- Hver árgangur hefur nú sínar lífslíkur og því eðlilegt að réttindaávinnslan endurspegli það
- Áhrifin meiri eftir því sem sjóðfélaginn er yngri
- Engin áhrif á áunnin réttindi
- Engin áhrif á núverandi lífeyrisþega
- Ávinnslutöflur Aldursdeildar verða áfram hagstæðar í samanburði við aðra sjóði vegna lágrar örorkubyrði

4. Spurningar og svör

Hægt að senda spurningar í gegnum chat hnappinn
eða

senda á netfangið lifbank@lifbank.is